

Гетьман О. О.,¹ аспірантка

Дубовик Н. С.,¹ кандидат с.-г. наук, асистент кафедри генетики, селекції і насінництва

Кириленко В. В.,² доктор с.-г. наук, старший науковий співробітник лабораторії селекції озимої пшениці

¹Білоцерківський національний аграрний університет МОН України

²Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України

E-mail: natalyadubovyk25@gmail.com

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ *TRITICUM AESTIVUM* L. ТА *TRITICUM SPELTA* L. ПІСЛЯ ПЕРЕЗИМІВЛІ

Пшениця озима відноситься до однієї із найголовніших зернових культур, яку вирощують в Україні. Збільшення урожайності та обсягів виробництва зерна за роками її вирощування є важливим завданням науки та аграрного комплексу. Враховуючи досягнення вчених у галузі селекції та рослинництва, вплив погодних умов на зернову продуктивність озимини залишається значним. Ріст і розвиток рослин пшениці озимої визначаються їх чутливістю до умов природного середовища та комплексу агротехнічних заходів.

Полеві дослідження проводилися у 2020/21 р. в умовах дослідного поля навчально виробничого центру Білоцерківського національного аграрного університету МОН України. Вихідним матеріалом були різні за тривалістю вегетаційного періоду сорти *Triticum aestivum* L.: 'Подільська' (стандарт), 'Миронівська ранньостигла', 'Аврора миронівська', 'МПП Лада', 'МПП Фортуна', 'МПП Ассоль' та *Triticum spelta* L.: 'Європа', 'Зоря України'.

У період із осені 2020 р. до весни 2021 р. температурний режим та кількість опадів мали значні коливання. Припинення вегетації відбулося 15 листопада, а відновлення 24 березня 2021 р. Максимальна температура повітря знаходилася у межах від 1 до 13 °С тепла, мінімальна – знижувалася до 21–26 °С морозу. У період коли температура поверхні ґрунту та на поверхні снігу була до 15–23 °С морозу, озимі культури у цей час були захищені сніговим покривом від 10 до 25 см. Проте, зниження мінімальної температури повітря було короткочасним, а тому мінімальна температура ґрунту на глибині залягання вузла куштиння озимих культур у найхолодніші ночі нижче 10 °С морозу не опускалась і була вище критичної температури вимерзання.

На підставі окомірної оцінки та визначення середніх показників, які одержали на ділянках, можна визначити стан посіву кожної, враховуючи розвиток рослин. Довжина рослин залежала, як від генотипу сорту, так і від погодних умов: 'Подільська' (стандарт) 17,5 см, 'Аврора миронівська' 16,5 см, 'МПП Фортуна' 16,0 см, 'МПП Ассоль' 15,8 см, 'Європа' 15,3 см, 'Миронівська ранньостигла' 14,3 см, 'МПП Лада' 13,5 см, 'Зоря України' 10,5 см. Первинна коренева система налічує від п'яти до шести відростки, розвинена повністю.